

ВІСНИК ЦЕНТРУ®

Саморегулювання будівельників як спосіб протидії “Еліта-центрам”

Міжнародний центр перспективних досліджень (МЦПД) та Українська будівельна асоціація (УБА) продовжують серію круглих столів, мета яких – спільними зусиллями всіх зацікавлених сторін виробити пропозиції щодо вирішення тих проблем, які заважають розвитку цивілізованого ринку житла. Черговий – уже третій – захід на тему “Саморегулювання будівельників як спосіб протидії “Еліта-центрам”” відбувся 22 жовтня 2007 року. На обговоренні, де зібралися представники влади, бізнесу, медіа, УБА презентувала власні законодавчі ініціативи щодо саморегулювання організацій будівельників

Саморегулювання будівельної галузі – відповідь на виклики сьогодення

Нині будівельники зіткнулися з багатьма проблемами, які заважають цивілізованому розвитку галузі. Зростає небезпека техногенних катастроф, зумовлена погіршенням якості будівництва та експлуатації будинків і споруд. Відсутність дієвих механізмів відповідальності учасників будівельного ринку за виконання своїх зобов'язань спричинили появу на ринку недобросовісних кампаній. Як наслідок, проблема “обманутих споживачів” негативно впливає і на будівельну галузь загалом, і на державні структури зокрема.

Відповіді на виклики сьогодення може дати, на переконання Української будівельної асоціації, **саморегулювання будівельної галузі**. Поряд з державним регулюванням будівельна діяльність має переходити до регулювання саморегулювальними організаціями – вважає голова Ради директорів УБА Лев Парцхаладзе. Він переконаний, що такий перехід дасть змогу забезпечувати механізми зворотного зв'язку між підприємницькою спільнотою й органами влади в питаннях правостановлення та нагляду над будівельною галуззю.

Що додає саморегулювання до державного регулювання

Саморегулювання – це добровільна згода суб'єктів власним коштом регулювати окремі аспекти своєї діяльності. У будівельній галузі саморегулювальними організаціями (СРО) прийнято називати

об'єднання суб'єктів будівельної діяльності, які отримали свій статус відповідно до вимог закону та здійснюють повноваження з регулювання і контроль будівельної діяльності. За словами депутата Верховної Ради 5-го скликання Ксенії Ляпіної, одна з головних функцій саморегулювання – взяти частину державного, найчастіше найбільш затратного, регулювання.

З-поміж головних переваг саморегулювання УБА вирізняє такі:

- правила та норми саморегулювання – гнучкіші за норми, які встановлює держава;
- учасники ринку (члени СРО) мають більше легальних можливостей впливати на нормотворчу діяльність і політику СРО, аніж на політику державних чиновників;
- застосування до членів саморегулювальної організації адміністративних та економічних санкцій зумовлює менше відчуження серед учасників ринку, аніж санкції держави;
- механізм досудового вирішення суперечок, які формуються в СРО, між споживачами і виробниками товарів/ послуг зазвичай дешевші і забирають менше часу, аніж судовий розгляд. Процедури вирішення суперечок краще адаптовані до умов конкретної сфери діяльності між учасниками ринку, аніж стандартні судові процедури;
- держава економить бюджетні кошти, якщо певні функції державних органів передаються органам саморегулювання, тому що вони фінансуються самим бізнесом;

- оскільки, з одного боку, СРО – це представник інтересів своїх членів перед державою, а з іншого – кваліфікований агент державно-громадських інтересів у середовищі професійних учасників, відбувається процес узгодження інтересів усіх суб'єктів ринку з інтересами держави.

Учасники засідання круглого столу наголосили, що переваги саморегулювання і бізнес, і держава оцінили давно. Саморегулювання цехів, які виникли одночасно з містами і юридично оформилися до XIII–XVI ст., – перший приклад саморегулювання – зазначив у своїй доповіді директор МЦПД Володимир Нікітін. Разом з будівельним бумом упродовж XIX ст. набували розвитку саморегулювальні організації, які успішно справлялися з покладеними на них функціями – зазначив пан Нікітін. Представник Асоціації будівельників Росії Олександр Герасимов звернув увагу на те, що в Радянському Союзі впродовж 1920–1990 років культуру саморегулювання було повністю зруйновано. Тому завдання відновити саморегулювальні організації актуальне не тільки для України.

Саморегулювальні організації мають бути закріплені на законодавчому рівні

Утім, як влучно зазначила у своєму виступі Ксенія Ляпіна, без законодавчого закріплення саморегулювання будівельної галузі не буде. Нині в Україні немає законодавства, яке чітко визначало б статус саморегулювальних організацій. Не сформульовано загального поняття й не виокремлено єдиних ознак саморегулювальних організацій, які відрізняли б їх від інших некомерційних структур.

На засіданні круглого столу експерт УБА Тетяна Кравцова представила пропозиції Асоціації щодо законодавчого врегулювання діяльності саморегулювальних організацій у сфері будівництва. Так, УБА пропонує визначити головними завданнями СРО такі:

- взаємодію з органами державної влади та місцевого самоврядування і споживачами послуг їхніх членів;
- забезпечення дотримання своїми членами вимог законодавства України, правил і стандартів будівельної діяльності;
- забезпечення прав і законних інтересів своїх членів.

Згідно з розробленими пропозиціями УБА, членами саморегульвної організації будівельників можуть бути юридичні та фізичні особи – суб'єкти підприємницької діяльності, які займаються будівельною діяльністю і відповідають вимогам українського законодавства та статутним документам саморегульвної організації. Спеціально уповноважений центральний орган виконавчої влади з питань будівництва, архітектури та містобудування має вести державний реєстр саморегульвних організацій будівельників.

З-поміж головних прав саморегульвних організацій УБА вирізняє:

- право представляти без доручення інтереси своїх членів в органах державної та місцевої влади;
- визнавати незаконними у судовому порядку акти органів державної влади та місцевого самоврядування і дії їхніх посадових осіб, які порушують права і законні інтереси членів саморегульвних організацій;
- брати участь у підготовці проектів законодавчих та інших нормативно

правових актів, а також державних програм у сфері будівельної діяльності.

На думку УБА, у майбутньому законопроекті потрібно зафіксувати такі обов'язки СРО:

- дотримуватися вимог законодавства України;
- формувати компенсаційний фонд для забезпечення відповідальності своїх членів перед споживачами їхніх послуг і третіми особами;
- здійснювати контроль за дотриманням своїми членами вимог законодавства України, стандартів діяльності, а також правил ділової та професійної етики;
- притягувати до дисциплінарної відповідальності, встановленої законом і внутрішніми документами саморегульвної організації, своїх членів.

Дієвої альтернати саморегулюванню не існує

Більшість учасників круглого столу зазначили, що ініціатори обговорення беруться за нелегку, але дуже корисну й актуальну на часі справу. Олександр Герасимов наголосив, що іншого виходу, ніж саморегулювання, не існує. Тому, на його думку, дуже важливо щоб ініціатори довели свої пропозиції не тільки до логічного законодавчого закріплення, а й практичного функціонування саморегульвних організацій.

Саморегулювання – це один з найвищих щаблів цивілізованого ринку. Якщо самі учасники ринку розуміють, що потрібно

Тим часом

26 жовтня в Дніпропетровську в рамках проекту “Угода про вільну торгівлю між ЄС та Україною: аналітична, методологічна та інформаційна підтримка переговорів” відбувся круглий стіл “Наслідки та перспективи Угоди про вільну торгівлю між Україною та Європейським Союзом”. Учасники засідання обговорили можливість створення зони вільної торгівлі між Україною та ЄС і можливі наслідки для економіки загалом і різних її секторів.

25–26 жовтня директор МЦПД Володимир Нікітін перебував у Львові на міжнародному семінарі “Культурна екологія регіонів”.

об'єднувати зусилля для вдосконалення норм і правил саморегулювання, якщо вони самі зацікавлені в дисципліні, чистоті та законності дій своїх членів, це свідчить про високий рівень їхньої свідомості. Як зазначив Володимир Нікітін, саморегулювання – це спосіб життя громадянського суспільства в бізнесі. ■

Українська будівельна асоціація об'єднує понад 100 організацій, що працюють на ринку нерухомості. 16 березня 2007 року УБА та МЦПД провели перший круглий стіл на тему “Як знизити ціни на житло: закон про громадські обговорення”, а 22 травня 2007 року – друге обговорення “Спрошення дозвільної системи – крок до викорінення корупції та зниження цін на житло”. За додатковою інформацією звертайтеся, будь ласка, до директора МЦПД Володимира Нікітіна за телефоном (044) 484-4400 чи електронною поштою vnikitin@icps.kiev.ua.

Круглий стіл “Який закон щодо протидії дискримінації за ознакою статі потрібен Україні”

15 жовтня 2007 року відбувся круглий стіл “Який закон щодо протидії дискримінації за ознакою статі потрібен Україні”, організований МЦПД і Українським освітнім центром реформ (УОЦР).

Мета заходу – презентувати концепцію Закону “Про захист від дискримінації за ознакою статі” та з'ясувати позиції зацікавлених сторін щодо цього законопроекту.

Під час заходу експерт МЦПД Олександр Татаревський зробив доповідь “Концепція майбутнього закону щодо протидії дискримінації за ознакою статі”. Експерт окреслив головні вади чинної системи захисту від дискримінації та ознайомив присутніх з основними положеннями законопроекту.

Так, законопроектом пропонується покласти на спеціально уповноважений центральний орган виконавчої влади з питань забезпечення рівних прав і можливостей жінок і чоловіків додаткові функції та права, пов'язані з протидією дискримінації за ознакою статі. Зокрема з-поміж ключових функцій, які має здійснювати цей орган: розгляд скарг на дискримінацію та перевірка фактів дискримінації, надання правової допомоги жертвам дискримінації, пошук способів примирення, впровадження андискримінаційного законодавства.

Експерти, які брали участь у заході, наголосили потребу чіткіше вписати предмет концепції та мету законопроекту. Ідею створити андискримінаційний орган присутні експерти сприйняли схвально. Водночас представник ГО “Центр громадської експертизи” Любимир Чорній застеріг, що андискримінаційний орган уможливує корупційні схеми.

Експерт Міністерства у справах сім'ї, молоді і спорту та проекту Програми рівних можливостей ПРООН Тамара Мельник зауважила, що розроблений законопроект має доповнити інші закони з гендерної тематики, зокрема Закон “Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків”. Вона також зазначила доцільність замінити в законопроекті слово “жертва” на слово “потерпілий”.

Директор Програми рівних можливостей ПРООН Лариса Кобелянська наголосила важливість інформаційного складника процесу розробки законопроекту.

Круглий стіл є частиною серії обговорень, що здійснюються в рамках проекту “Сприяння законодавчому забезпеченню гендерної рівності в Україні”, мета якого – розроблення законодавчих ініціатив, спрямованих на вирішення нагальних питань гендерної рівності.

вісник центру є щотижневою публікацією Міжнародного центру перспективних досліджень, що розповсюджується електронною поштою. Якщо ви хочете бути внесеним до списку розсилання бюлетеня, надішліть інформацію про себе на адресу marketing@icps.kiev.ua, тел. (044) 484-4410, факс (044) 484-4402. Архів **вісника центру** зберігається за адресою <http://icps.com.ua/publications/nl.html>. Редактор **вісника центру** Ольга Львова (olvova@icps.kiev.ua), тел. (044) 484-4400. Передрук матеріалів дозволено з відома Центру.